

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

manuscripte nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

Chestiunea națională.

VIII.

Din cele expuse până aci rezultă destul de concludent, că n'avem nevoie să căutăm după cauzele dispariției chestiunii naționale în alte tabere, căci le găsim pe toate în tabăra noastră. O sumă de greșeli ce s'au comis au pricinuit pe rând deprimarea maselor mari ale poporului, înstrăinarea acestora de comitetul dirigent al partidului, răceala și nepăsarea printre membrii partidului, distrugerea „Tribunei” și în fine spargerea comitetului dirigent.

Fiecare din aceste faze ale desorganizării noastre politice, însemna un grad de decadentă pentru chestiunea națională și în momentul când lucrarea destructivă ajunsese la sfârșit, chestiunea națională era luată de la ordinea zilei.

El poate un lucru de prisos, când văzând că după spargerea comitetului nostru, nici frații noștri din regat nici alți oameni politici, nu ne mai putea ajuta nici strica.

Dar' cum rămâne cu tradarea, în faimoasa tradare? Nu este și ea una din cauzele care a contribuit la decadentă chestiunii naționale?

„Tradarea” nu este altceva decât o invențiune a celor cu musca pe căciulă, cu scopul de a face pe naiv să-și îndrepte privirile în altă parte pentru ca să nu vadă pe adeverății făcători de rele, întocmai precum fac jonglerii, care conterează privirile publicului asupra unui punct, unde nu se petrece nimic, și să-și facă *chancez passez* neabătut seamă. Meritul de a fi aruncat cu ușurință cuvântul greu de tradare în public este al colegului meu dl Popovici. Dsa mă învinovăția adecă pe la sfârșitul lui Februarie 1896, când comitetul național era deja spart, că cu ocaziunea unei discuțiuni amicale între doi trei prieteni așa fi declarat (citez cuvintele sale proprii): „că scopul pentru care am avea să înființăm ziarul ar fi ca să constituim în Transilvania un partid guvernamental (regierungsfähig era termenul) în vederea reformei legii electorale din Transilvania”.

Va să zică: tendința mărturisită de mine a constitui un partid guvernamental (regierungsfähig) în Transilvania constituie crima „trădării naționale”? Ce însemnează „partid guvernamental”? Pe românește nu însemnează nimic, ear' cu explicațiunea germană de „regierungsfähig” însemna un partid, care are toate aptitudinile de a forma guvernele țării. Prin urmare, dacă eu la Februarie 1896 a și fi mărturisit o tendință ca să se constituie printre românii un partid, care să formeze guvernul Ungariei, așa fi comis cel mai mult — o prostie, dar' nici decum tradare!

Dar dl Popovici mi-a atribuit că eu fi legat tendința constituirei unui

asemenea partid de două condițiuni: de o reformă a legii electorale din Transilvania, ce ar fi în vedere, și de înființarea unui nou ziar românesc. Nici una din aceste două condițiuni nu erau pe atunci împlinite, prin urmare „partidul guvernamental” se pierde și el în regiuni nebuloase.

Adevărul însă, este că eu n'am făcut mărturisirea ce mi-o atribuie dl Popovici. După ce dl Rațiu arangia seandalurile la „Tribuna” și în Comitetul național, toți amicii mei stăruiau pentru înființarea unui nou ziar. Eu nu puteam să-mi dau samă de scopul politic al unui nou ziar și m'am pronunțat în contra înființării lui. Am adus însă, că timpul pentru înființarea unui nou ziar va sosi atunci, când politica maghiară ar lua un alt curs și noi românii vom intra în parlament și vom fi chemați a contribui la reforma legilor asupritoare.

Am convingerea, că și în cazul când dl Popovici ar fi reprodus esact și la înțeles aceste ale mele vederi, tot ar fi urmat arangierea unei campanii de trădare. Căci noi, cari am stăruit ca Comitetul să nu se prezente pe banca acușărilor înaintea juraților din Cluj, noi cari nu ne găseam pe lista oamenilor vrednici de spriginul guvernului român, noi care ne-am străduit să menținem organizațiunea noastră politică neatinsă, fie și cu dl Rațiu în frunte, — n'aveam răspunderea pentru nici unul din relele cari au pricinuit dezastrul. Aveam deci pe atunci o pozițiune mai favorabilă în ochii opiniei publice române, și dela noi se putea porni eventual o regenerare a partidului național român sdruncinat și paralizat.

Nu putea fi în intențiunile guvernului român ca să se petreacă un asemenea lucru și să îngăduiască, ca oamenii, pe cari li spriginise până aci cu atâta căldură, să cadă acum în mod rușinos. Trebuia deci să se găsească un mijloc oare-care, să fim discreditati înaintea opiniei publice și să ni se taie toate drumurile pentru a întreprinde ceva. Ce ne-ar fi putut discredita mai mult, decât învinovățirea, că am dat mâna cu Ungurii pentru a nimici neamul românesc? Ce ar fi putut aduce pe atunci partidul național român în o mai mare confuzie decât îndoiala în reprezentanții săi încă până aci necompromișii.

Astfel s'a pornit în gazetele partidului conservator campania „trădării”. Nu partidul național român, ai cărui membri și reprezentanți eram, ne acușă că am vîndut dușmanului drepturile poporului român din statul ungar, ci partidul conservator din regatul României ridică această acușă.

Firește. Căci de fapt nu se tracta de o trădare, care ar fi fost chemat în prima linie și cu deosebire partidul național român din Transilvania să o semnaleze, să o desvălească și să o vestejească, ci se tracta de interesul unui partid din regat, și anume se tracta, ca oamenii spriginii de acest partid, ajunși pe atunci

în mari nevoi politice, să nu se confundă cu totul și să nu dispară cu desevărire de pe arena politică; se tracta de o confuzie, ce trebuia produsă între membrii partidului național român din Transilvania, pentru ca aceștia să nu mai poată distinge unde este binele și unde este răul.

Eugen Brote.

Destrămarea kossuthiștilor.

Meritul de a-i sparge pe kossuthiști îl are Bánffy. De atunci ei merg înainte spre — destrămarea. Acum, din incidentul Ugron au ajuns la cușite. „Budapesti Hirnap” (dela 6 c) le procește un viitor trist: certele lor au scârbit atât de mult țeara (?), încât la viitoarele alegeri ei vor căde cu rușine și partidul kossuthist va dispărea.

N'are să fie nici un păcat.

Afacerea școalelor din Brașov.

VIII.

A mai „compromis” dl D. A. Sturdza chestiunea rentei — zic acușătorii săi — și prin faptul că a sistat plata rentei tot timpul cât a fost președinte al consiliului de miniștri în România.

Estă, în sfârșit, și o acușare întemeiată! Este adevărat, că dl Sturdza și d-nii P. Poni și Sp. Haret, cari au ținut portofoliul cultelor sub presidenția d-sale, n'au predat renta pe anul respectiv Eforiei școlare din Brașov, ci au depus-o la Cassa de depuneri și consemnatiunii din București.

Este însă oare tot atât de adevărat, că n'ar fi voit să o predea destinațiunii sale? Din norocire actele oficiale, cari azi le cunoaște toată lumea, au putut să lămurească pe toți oamenii nepreocupați, că nu este adevărat. Nu că n'ar fi voit guvernul național-liberal să plătească renta, dar ca guvern românesc, preocupat de interesele neamului, n'a putut să o plătească, fără de a primejdui aceste interese, fără de a se încărca cu o grea răspundere.

Astăzi este știut, că chiar de la 1896, va să zică imediat după venirea la putere a partidului național-liberal, ministrul plenipotențiar al monarhiei noastre la București a înștiințat guvernul român, că guvernul unguresc nu mai permite, în sensul legilor Ungariei, ca școalele din Brașov să mai primească „subvenția” din România și că va închide acele școale în cas de nesupunere.

Ei bine, în această situație mei putea dl Sturdza să plătească renta? Adevărat că opoziția conservatoare din București susținea atunci, că trebuia să o plătească, căci așa prescria o lege românească, legea bugetară. Așa a afirmat dl D. Ionescu la Cameră, așa dl T. L. Maiorescu la Senat, și alții în deseale debateri ce au provocat asupra chestiunii. Dar să ni-se ierte a o spune, că acestea sunt vorbe de opoziție, cari, adevărat, se obișnuiesc în România, dar pentru aceea nu le iau în serios nici chiar cei ce le pronunță.

Ean' să fi îndrăsnit dl Sturdza să fi plătit renta cu toată intervenția Austro-Ungariei, să fi provocat un conflict cu aceasta, să fi riscat închiderea școalelor — și apoi să fi văzut „sfântă indignație patriotică”.

Dar dl G. Mărzescu, ministrul de culte în ministerul Aurelian de la 1896, a plătit renta cu toate acestea, vor răspunde unii și alții. Este adevărat că a plătit-o și nu-l învinovățim pentru aceasta. Nu mai puțin adevărat este însă, că dacă ar mai fi stat vr'un an la putere, n'ar mai fi plătit-o nici d-nii Aurelian și Mărzescu. Aceasta credem că vor recunoaște-o astăzi chiar d-niile lor. Lucrul se explică foarte ușor. Dl Mărzescu în scurta sa trecere prin guvern, n'a știut de demersurile făcute pe lângă dl Sturdza, ear până când guvernul nostru a luat cunoștință de plata rentei prin guvernul Aurelian, și până când să ceară explicații la București, în fruntea guvernului României se afla ear dl Sturdza, și dsa a trebuit să împacă lucrurile și să încerce a găsi soluțiunea potrivită intereselor românești. Acestea sunt lucruri, cari azi le știe lumea la București și e timpul să le știe odată și oamenii noștri.

Dacă ar mai fi putut plăti dl Sturdza renta, ar fi putut să o plătească, la 1899, și dl D. Ionescu, după ce acum partidul conservator era la putere. Pentru ce n'a plătit-o dar? Dsa, totdeauna gata cu răspunsul, a declarat, în ședința de la 10 Martie a c. a Senatului român, cu prilegiul debaterii proiectului de lege despre trimiterea rentei la Budapesta, că n'a plătit-o, pentru că nu i-a cerut-o nimenea, căci dacă i-ar fi cerut-o, ar fi plătit-o.

Noi știm însă după informațiunile cele mai bune din București, că de un an de zile părintele V. Voinea petrece mai multă vreme prin București, decât la altarul S tului Nicolae din Brașov. Desigur, a vorbit și cu dl Ionescu. Se poate presupune, că în deseale convorbiri ce vor fi avut împreună să nu fi venit nici odată vorba de marea trebuință ce au Brașovenii de a li se plăti renta, dar în același timp și de imposibilitatea de a se plăti, până când chestiunea nu se va rezolva? Nu se poate, și cine spune altfel, nu spune adevărul, ci voegte din nou să seducă opinia publică.

Dar să ne întoarcem ear la dl D. A. Sturdza. N'a plătit dsa renta, dar a făcut altceva, a făcut singurul lucru ce putea și ce trebuia să facă ca dărbat de stat Român, care își cunoaște misiunea și răspunderea și vede mai departe decât toți ei cari l'au învinovățit că nu plătește renta.

La 30 Apr. 1898, în urma unei interpelații ce i-s'a adresat, dl D. A. Sturdza a făcut, în Senatul României, următoarea declarație solemnă, prin care chestiunea rentei a fost, în fine, pusă pe adevărul ei țării:

„Întâiu, guvernul român nu are să dea subvenții bisericii și școalei, Statului Nicolae din Brașov, ci guvernul român e dator cu o rentă acelei biserici și acelei școale, pentru anume bunuri ce din impregiurările timpului au fost luate și vîndute de Statul Român.

„Al doilea, chiar atunci când Statul unguresc ar vrea să subvenționeze școalele din Brașov, guvernul român tot are datoria să dea renta școalelor din Brașov.

„Al treilea, este însă bine că acest lucru trebuie odată să se clarifice, căci nu este de demnitatea Statului român, ca atunci când este vorba de datorii certe, el să caute să le îndeplinească pe furis, trebuie din contra să-și achite datorile pe față. Dar totodată trebuie să le dea astfel, ca să nu jignească școalele acelea, căci înțelegem dvoastră că, dacă guvernul ar da renta școalelor din Brașov și ar trimite-o cu poșta, căci n'ar pute-o trimite altfel, și dacă guvernul unguresc ar închide din această cauză acele biserici și școale, conform legii din 1896,

care nu este in putinta noastra de a o schimba, — atunci, intelegeti, ne-ar pare foarte rau de banii trimisi. Trebuie sa cautam sa convingem guvernul maghiar, ca sa admida plata acestor rente, fiind ca o datorim in mod cert si onest bisericii...

Resulta dar, ca dl D. A. Sturdza a formulat cel dintai, de pe banca ministeriala, adeveratul caracter al sumelor timise la Brasov, a enuntat, ca acestea sunt o renta datorita de statul roman dupa niște averi de drept privat, ce biserica St. Nicolae din Brasov le-a avut dupa vremuri in Romania. Resulta mai departe, ca tot dsa a recunoscut cel dintai necesitatea de a se tranșa cestiunea prin buna intelegere intre guvernul roman si cel maghiar, si a se obtine invoirea acestui din urma, ca statul roman sa-si plateasca pe fata datoria ce avea „in mod cert si cinstit“ catre biserica St. Nicolae din Brasov. N'avem trebuinta sa spunem noi, ca acestea a fost calea cea mai corecta, cea mai deamna, cea mai corespunzatoare intereselor scoalelor din Brasov si intereselor romanești in general, ce guvernul Romaniei a putut sa urmeze intru rezolvarea cestiunii. O spunea, atunci, insusi „Telegraful Roman“, organul Metropolei din Sibiu, care s'a pronuntat astfel asupra citatei declaratiuni a dlui D. A. Sturdza:

„Enunțatiunile solemne facute de seful guvernului Romaniei in sinul corpului legislativ, in fata lumii si aplaudate de corpul legislativ, le consideram de un pas serios in interesul deslegării finale a unei cestiuni de imensa insemnatate culturala pentru statul nostru, al caruia civil credincios sunt 3 milioane de Romani, care — durere — pana aci, nici in Romania, nici la noi, n'a fost tratata in mod corect si demn de doua state vecine si amice, ci in mod superficial si de o parte si de alta...

„Cutezam a afirma ca, daca guvernul Romaniei dela inceput ar fi studiat natura de drept privat a acelei rente, cum dovedeste dl Sturdza ca o a studiat, si s'ar fi pus pe acel teren, pe care, de si cam tarziu, dar totusi odata se pune dl Sturdza, guvernul nostru, care pe atunci era din partidul dlui Deak si nu era sub presiunea unei opinii publice atat de infectate de sovism esagerat maghiar, ca cea actuala, n'ar fi luat masurile prohibitive care le-a luat, si biserica Sf. Nicolae din Brasov n'ar fi fost necesitata sa renunte la dreptul sau de proprietar al echivalentului unor bunuri din Romania sau sa-si ridice renta pe cale condentiala.

... Acum — tandem aliquando — lasi vedem ca cestiunea a intrat in ogaşa

cea a'everata si speram ca guvernul roman isi va considera argajamentul luat in fata lumii de o polita a vista, prezentata deja spre escomptare...

Bánffy și „Vaterland.“

Se stie, ca foaia vieneză „Vaterland“ din pană maghiară a publicat zilele trecute un articol, in care a fost atacat cu multa asprime fostul ministru-president Bánffy, invinuindu l ca nu si a dat socoteala despre asa numita „cassa electorala“, pe care n'a dat-o urmaşului sau, ci a reţinut-o la sine. Din acest incident Bánffy a rugat pe prietenii sai G. J. Öllö și pe Daniel Gábor, ca acestia sa se ceară, in numele lui satisfactia dela redactorul foil vieneze. Acestia au si facut-o prin fir telegrafic, carora r-dactorul Köller li-a raspuns tot prin o telegrama, in care protesteaza impotriva a ceea, ca unele foi maghiare au interpretat astfel comunicatul foil sale, ca si cand acesta ar fi fost indreptat impotriva lui Bánffy. Facend aceasta, redactorul lui „Vaterland“ spune totodata, ca același raspuns il da in causa si in foia sa proprie. In urma acestui raspuns, martorii lui Bánffy s'au declarat multumiti, pana ce le soseste si „Vaterland“ cu articolul promis.

Din atitudinea foil „Vaterland“ se vede, ca dinsa foarte puțin revoacă din ceea-ce a publicat dela Budapesta, unde se crede, ca autor al articolului a fost Rakovszky István, vice-presidentul partidului popular, ci toata afacerea o presinta ca un fapt rau in teles

In ce privește fondul pentru chestii electorale se telegrafează, ca Bánffy insusi ar fi declarat, ca a recunoscut adeseori chiar si in camera, ca fond pentru afaceri electorale a avut si dnsul, ca toti ministrii presidenti, si ca acest fond li administrează insusi ministrul-president prin un ales al sau; dar a după incheierea alegerilor totdeauna pana la cel din urma crucea si se da socoteala despre asta unei comisiuni esmise din sinul partidului guvernamental. Aşa a facut — se zice — si Bánffy si astfel restul fondului i-s'a predat primului-ministru Széll.

Ca Bánffy nu face aceasta dare de seama in public — zice el — asta e, ca sa nu priciniasca neplăceri altora.

Bánffy tot șiret rămâne, ca sa nu zicem mai mult.

Răsboiul buro-englez.

Cu data 5 Martie din Ladysmith se raportează peste Londra, ca iscoadele engleze trimise in diferite parti vestice, ca pana la departare de 80 miluri in tinutul Ladysmithului nu se găsește nici un Bar-

Ear' aceasta numai fiind ca se concentrează cu toții in statul Oranje.

Tot peste Londra vine știrea, ca presidentul Krüger a adresat oficerilor si luptătorilor Buri un manifest, in care pe toți îi provoacă in numele lui Dumnezeu, ca sa fie tari in credință si voinici in lupta, căci — zice — trecutul dovedește, ca „Dumnezeu este pe partea noastră“.

Un personajiu din guvernul de la Bloemfontein a declarat, ca Buri din Oranje, dacă s'ar in-amp'la sa fie batuti de Englezi, ei sunt hotariti cu toții sa treacă in Transvaal, unde vor continua răsboiul până la cea din urma picătură de sânge.

Dr. Bloch, medic si consilier de stat in Rusia, care a devenit celebru prin conferența de la Haga, căci numai el, prin opul sau despre grozâvenile răsboiului, a dat țarului planul sa pornească o actiune internationala in interesul pacii universale, — earăși si-a spus păreri despre actualul răsboiu buro-englez, ceea-ce a facut de mai multe ori de la izbucnirea lui Incoace. El totdeauna a accentuat, ca din acest răsboiu Anglia se va alege cu pierderi uriașe. Acum, după ce prin capitulara lui Cronje au reportat odata si Englezii o Invingere după atatea infrangeri, — Bloch din nou si a spus părerea sa si foarte interesant expune urmările ce se pot aștepta după această schimbare pe câmpul răsboiului.

„Din dispozițiile lui Roberts — zice Dr. Bloch — se poate concluda, ca Englezii stăruie acum pentru ocuparea Bloemfonteinului si a statului liber Oranje. Această Impregiurare însă nici la un cas nu-i va sili pe Buri la supunere față de Englezi. Ocuparea Oranjului numai in Anglia ar fi privita ca un succes oare care, dar in alte parti ale lumii nu-dă. Pentru această ocupație Engllera are trebuință de trupe enorme, si pe când țeara aceasta (Oranje) numai puțin bani si muniție poate sa dea pe seama trupelor engleze, in același timp va pricinui Englezilor multe necazuri si mari rele, duși fiind prin această ocupație atât de departe dela țermurii marii si dela Capland. Englezii ar trebui sa ocupe teritoriul mare, pentru ca sa aibă, de pildă, nutreți pentru cai si pentru vitele lor. Nu e de loc imposibil, ca Buri, călărăși excelenți fiind, sa nelinștească continuu pe la spatele trupelor engleze. Grele servicii de pază si posibilitatea multor pierderi — ușor pot sa dostrame disciplina si sa micșoreze curajul: si sa nu se uite, ca toate acestea pot sa promoveze răscoala Africanderilor si a indigenilor. Cu un cuvânt, multe nevoi au sa se descarce încă in spatele Englezilor.

„Pentru-ca Anglia sa încungiere enormele jertfe, ce i-le cere acest răsboiu, care poate sa dureze încă un an de zile, jertfe, ce se urcă la 80.000 — 100.000 morți si ră-

niți, plus 4-6 miliarde franci, — Englezi ar trebui sa-si reguleze aceste chestii mi-ricioase in chipul statorit prin conferența dela Haga. A iscalit si ea protocolul acestor conferențe, si hotărârile ei au intrat in practică. Nerespectarea acestora va paguba Engllerei“.

Casul dela Belinț.

Primum următoarele:

Domnule redactor,

Sunt unele gazete românești, pe care foarte rar obișnuiesc a le lua in mână, dar acest motiv trebuie sa multănesc unuia, care a binevoit a-mi comunica astăzi „Gazeta Transilvaniei“ publică intr'un număr mai nou, ceva corespondență fără coadă, un fel de zamă subțire, foarte subțire, unde niște domni iresponsabili, necăjesc rău, ca de ce a ajuns protobiter in Belinț tocmai dl G. Sărb, unul colegii mei, si de ce a trebuit sa cadă Dr. P. Ionescu, alt coleg al meu. La ce corespondență, după ce mai întâiu s'a adresat binișor intr'un noroiu de insula, adresa altora, mă ocărăște si pe mine, tru căderea d-lui Ionescu si pentru succedut de dl Sărbu. Si pentru-ce oare reușit acest din urma? Minunea este următoarea: numai de aceea a reușit dl Sărb, pentru ca așa a vrut si așa a dispus din Arad a unui ateist din Caransebeș, ce se; ear consistoriul aradan n'a făcut ceva, decât a executat voința aceasta.

Așa scriu istești anonimi al „Gazetei“... Le răspund: A pune pe hârtie a nu subscire, asemenea vorbe in dol pe care însă-vă le terminați cu „sicut arată întâiu si mai întâiu o mare lecturală a unor oameni, — si tot-odată a da in lume astfel de atacuri desparte

Dacă ar fi să ne luăm după din tîrg, ce minime ar fi dacă azi-mă veni alți anonimi, tot așa de istești, un zice-se ar afirma fără a dovedi bună-oară contracandidatul căzut la a „cheltuit“ sub diferite titluri o mie sute de florini pentru a dobândi majoritate voturilor?... Cu așa „argumente“ am face o discuție vrednică de faraoni, de de Români; si cred ca si venerabilul rector al bătranei „Gazete“ admite această părere.

In ce privește atacul personal ce se face in foaia b aşoveană, după corespondența nu este subscrisă de mine se înțelege ca mi vine cam greu a vorbi vorba cu un nimenea, si trebuie sa-mi satisfacție pe altă cale.

Pe calea publicității pot declara inimă liniștită, ca dacă „Gazeta Transilvaniei“ este gata a primi răspunderea corespondența scrisă de niște iresponsabi-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.“

Socoteli etnice cu Ungurii și cu Grecii.

(Urmare și fine.)

At'asul etnografic al globului pământesc, întocmit de Adrien Balbi, da o mare impulsie studiilor etnografice. Schafarik vine apoi să ne dea una din primele cărți etnografice, cea a lumii slave. Lui datorim una din primele cărți etnografice a Orientului Europei. Desigur, ca oric de lucru început, lucrarea lui Schafarik e departe de-a răspunde realității etnice.

Multe din erorile lui au fost semnalate de Ami Boué, in opera lui Insemnată asupra Turciei.

Atlasul lui Berghaus reproduce lucrarea lui Ami Boué. Studiind o cât de superficial, vedem ca și ea este presărată de erori. Ce putem zice de lucrările etnografice ale lui Pouqueville, ale generalului de Leake, ale lui De Gubernatis (asupra Epirului)? Ele, ori-cât de stimabile, sunt departe de a intrupa idealul etnografic al congresului dela Paris, din 1878.

„Ethnographische Karte der Oesterreichischen Monarchie, von Carl Freiherr

von Czoernig“, publicată la Viena in 1856, face parte din cartea oficială etnografică a imperiului austriac. Ea a fost publicată de „K. K. Direction der administrativen Statistik“.

De ce dl Benedek și cel de o seamă cu el nu au consultat această cartă etnografică, apărută cu mulți ani înainte de înființarea Ligii Culturale a Românilor, această gogoriță a Maghiarilor? Dacă o consulta, putea vedea, ca in Transilvania și in Banat Românul e acasă la el, ear' nu un venetic. Czoernig, etnograful oficial al Austro-Ungariei, nu pe Români, ci pe Maghiari, li inscrie ca „flots“, ca insule mici, eteroetnice, in țările unde poporul băstinaș este cel român.

Dar' cartea etnografică a lui Kieppert: „Völker und Sprachen Karte von Oesterreich und des Unter-Donau Ländern“ (Berlin bei D. Reiner 1867), nu este ea cumva operă făcută cu banii Ligii noastre culturale? Cartea aceasta este un mare pas înainte făcut științific in etnografia unei mari regiuni din Europa, deși putem releva și in ea unele erori, nu însă erori conștiente, in interesul ideii de stat austriac ori maghiar...

Apoi al de Dl Benedek, in loc de a țigrozi pe Ungurii cu numărul mare, crescând al Românilor din Ardeal și Banat, bine făcea să spună guvernanților dela Buda-Pesta, că din moment ce Czoernig și Kiep-

pert au probat lumii, a cui este supremația numerică și istorică din Ardeal și Banat, nu cu mijloacele acum in practică: maghiarizarea și persecuțiunea, se poate ajunge la dorita asigurare a ideii de stat maghiar, ci pe calea bunei invoiri, a iubirei, a stimei reciproce, a egalității îndreptății, a respectului bisericești, a limbii, a individualității întregi naționale.

Dl Benedek compară cifrele etnice din orasele ardelenne de acum cu cele dela începutul secolului al XVIII-lea și află, ca Români s'au înmulțit in ele. Apoi de s'au înmulțit, tot din Ardeal au trecut ei dela sat la oraș. Nu cumva înmulțirea ere de cauză vre-o imigrațiune din Principate in Ardeal? Aceasta ar fi o afirmațiune falsă: din contră Ardelenii și Bănățenii, sătuli de dreptate ungurească, au imigrat in Principate și până astăzi imigrează in România, ear' nu Români dela noi trecură și trec dincolo.

Așa-dar', de s'au înmulțit Români peste munți, este ca ei au fost cei mai mulți dealungul unei perioade de 18 secole.

Și cu frații greci avem o mică socoteală etnică.

Delegații greci la congresul orientaliștilor dela Roma s'au unit cu Maghiarii și au luat cu dnsii și căți va Germanii și Francezii, necunosătorii in afacere, ca sa nu pri-

meacă propunerea mea de a se face etnografică a Peninsulei-Balcanice sub controlul congresului, in conformitate cu luțiunea congresului etnografic dela din 1878. Considerând ca congresul taliștilor din August 1899 cuprindea secțiune de pură etnografie, propunerea admisă cu unanimitate in acea secțiune displăcu fraților greci. De ce? Eu nu decât o cartă pur științifică etnică, și una cu tendințe politice. Am arătat de crările lui G. Lejean (Ethnographie de Turquie d Europe, la 4e Götting 1861) plină de erori și cum micșorează, fara documenta, importanța numerică a Alunilor, ori găsesc Bulgarii acolo unde am demonstrat cum lucrările, ori călele moase, ale lui Boué, Porqueville, Thucydide nu indică pe Români de pe țermul de Dunării, cum acestia fac din Dobrogea trar cu realitatea, o țeară aproape totă și tătară... Am pus in vederea congresului lucrările mai recente asupra Peninsulei Balcanice, bună-oară cartea lui Carl Sauer (öster.-ungar. Colonel in Adrianopol). (Că su l a constatat că această lucrare și nu este icoana realității etnice din insula-Balcanică. Ea împarte populația

*) Edițiunea operii lui Lejean are titlu: Mittheilungen aus Justus Perthes'scher Anstalt auf den Gesamtgebiete

subsemnatul consider ca o onoare pentru mine ocară ce 'mi-o aruncă în coloanele sale.

Primii, dle redactor, etc.

Caransebeș, 5 Martie 1900.

E. Hodoș, profesor.

Afaceri cavalești.

Dacă înainte de a fugi Krivány din Arad cineva ar fi îndrăznit să se pronunțe numai chiar echivoc, fără a formula o acușare la adresa marelui hoț, s'ar fi expus la un duel sigur! Pentru că Krivány credea până în acel minut de perfect gentleman.

Ce dovedește aceasta?

Că până și un om încărcat cu păcate și crime, poate avea de la societate favorul de a se bate pentru — onoarea pe care nu are!

Și earăși ce ni s'a întâmplat noue cu cine cunoscutul avocat din Radna?

Am scris la adresa lui lucruri adese. Adevărul însă supără adese. Ne-a trimis decl martori și ne cerea reparație cavalească. Am refuzat cartel unui om despre care n'am scris de cât adevărul. Într-o zi însă m'am ales a nenorociților și deservirilor e însă mare: s'a apucat și ne-a înaltat într-o foaie numindu-ne câte toate, pentru că redactorul nostru responsabil n'a putut să încruceze spada cu el, care avea o afacere nedescurcate. Ba ne-a sfidat înaintea judecării. Ce a pășit, publicul nostru o știe.

Ce dovedește aceasta?

Că poate face pe cavalerul și un om în opinia publică — cel 12 jurați — și acordă reparație și că un redactor poate expus să 'i-se spargă capul pentru că pune adevărul.

Amintim cele de mai sus dlui Zigre senior) din Oradea-mare nu pentru a-l împara cu cei de sus, ci simplu din incidentul că D-sa a crezut consult să ne provoace și vrem să dovedim absurditatea lui.

Pentru un articol ce am publicat în săptămânata trecută, dl Zigre ni-a trimis Luni martori, nor nevoie ne să scoată pe teren și să spele cu sânge ofensa ce

urciul după religii, ear' nu după naționalități, așa că aceeași naționalitate figurează sub diverse culori, după-cum aparține mai multe culte. Bună-oară Bulgarii sunt așași în „Shismatici-ortodoxi”, catolici și ahomedani... Dar „Armani”?... Carl are nevoie de trei culori diferite pentru a designa naționalitatea aceeași română, care o împarte în „Graeco-Walachen, Indo-Walachen și Moldo-Walachen!”

Față cu asemenea constatare, care era după mine — rolul delegațiilor greci la Roma? Să se unească cu mine spre a cere crearea unei carte etnografice a Peninsulei-Balcenice pur-slăvicișce, scutite de orice influențe politice, sub controlul congresului. Delegații greci nu înțeleseră — cum n'au înțeles nici astăzi — că dacă nu vor rămâne „Armani” conștienți de naționalitatea lor, vor fi perduți și pentru Grecia, în folclorul lumii slavice!... De noi din România, Grecia nu are a se teme că am nutri ideea de cuceriri în Peninsula-Balcenică. Apoi ce nu înțeleg ei, că tot ce facem noi să împiedicăm slavizarea fraților nostri în Macedonia, este un mare câștig pentru Grecia?

Natanga împotrivire a fraților greci la naționalismul a României, este meșteră a slăbi, ear' nu a întări elenismul.

De aceea sunt convins, că facerea unei carte etnografice n'ar trebui să supere

'i-s'a adus prin acel articol dlui Zigre senior.

Redactorul nostru putea să răspundă martorilor: refuz de a da altă satisfacție de cât numai tot prin presă, în publicitate, unde s'a scris despre dl N. Zigre; refuz de a sta de vorbă cu Zigre junior, deoarece ce dl Zigre senior nu a intrat încă în vârstă când este îndreptătit să trimită pe fiul sau a-l repara onoarea; pute în fine să amintescă martorilor, onor dnl Coste și Silviu Pap, că considera duelul ca o crimă, după cum îl consideră și legile civile ale țerii și legea sfintei noastre biserici.

Ca nimeni să nu zică însă, nici chiar cei de aproape ai dlui Zigre, că în foaia noastră se scriu lucruri pentru cari ne-am eschiva de la răspundere, am îndreptat pe doi martori la persoana responsabilă pentru cele publicate.

Din parte-ne am încheiat deci afacerea și ne putem astfel permite următoarele reflexiuni.

Să întrebăm mai înainte de toate ce s'a scris despre dl. N. Zigre?

Estă ce:

- 1) că d-sa n'a jucat nici un rol în partidul național român;
- 2) că situația d-sale de secretar al consistorului este incompatibilă cu alte ocupații ale d-sale;
- 3) că însăși sfarea d-sale în acest post nu este în virtutea unei alegeri;
- 4) că în calitatea sa de director al fundației Z-igaiene, n'a dat socoteli.
- 5) că dl Zigre tatăl a ținut niște conventicole cu unii protopopi pe cari li socotește aderenți ai vechiului sistem numit de noi al „nesmurilor”.

Onoarea d-sale ca om privat ori a vre-unui membru ori membră a familiei, n'a fost atinsă prin nici o vorbă legănată, prin nici o aluzie măcar.

Ce rost are deci provocarea fiului său? Desigur că ea nu poate resturna afirmările de mai sus. Ci dacă tinerul Zigre este atât de jelos de reputația și onoarea tatălui său, trebuia să vină și să ne demonstreze că în foaia noastră s'au scris neadevăruri și calomii. Să ne arate adică în care conferință națională și când dl N. Zigre s'a expus pentru programul partidului național; când și cine l'a ales pe dl Zigre secretar; și în fine, să ne demonstreze că actul sinodal reprodus în articolul cu pricina nu cuprinde adevărul și nici conventicole nu s'au ținut.

Dacă adevărul îl caută dl Zigre fiul, declarăm că deși considerăm încă de eri

pe Greci, ci din contra să-i bucare, aceea cartă arătând Eurpei, că altfel stau etnicește între ele popoarele în Peninsula-Balcenică, de cum o arată Slavii și alți intereseși a impușina numărul Românilor, Albanezilor, Grecilor...

Mai zilele trecute jurnalele ungurești vorbeau de o alianță între Ungaria și Grecia. Ce nebunie! Ce interese poate avea Grecia comune cu Ungaria?...

A fost o mare eroare a delegațiilor greci, cari la Roma s'au împotrivit propunerii mele. Ungurii au interes — prost în țeles — să ascundă numărul real al Românilor, dar asemenea interes nu pot avea Grecii, căci ar fi a înmulți lumea Bulgarilor cu elementele române. În timpul ultimului războiu Româno-Ruso-Turc, diplomația elenă înțelegea mai bine interesele Greciei în Peninsula-Balcenică. Era vorba pe atunci de o bună înțelegere între Grecii și Români și se găsisse mijlocul de înlăturarea tuturor dificultăților în regularea bunei și pașnicei conviețuirii dintre Grecii și Armânii din Peninsula-Balcenică. Nu putem spune mai mult... Guvernul grecesc poate afla de la ilustrul D. Rangavé cele ce eu le tac aci.

Așa fiind, o bună „socoteală etnică” e de recomandat și Grecilor și Ungurilor.

V. A. Urechid.

încheiată afacerea dintre d-sa și redacție, totuși suntem dispuși să publicăm o întimpinare a fiului d-lui Zigre, dându-i prilej să arate toate vrednicile și meritele naționale ale tatălui său.

Ori-ce ocolire a acestei căi obiective o considerăm de simple încercări de terorisare: abătând chestia pe teren personal, d-nii Zigre, tatăl și fiul, cred anume că ne vor sili să desarmăm, să nu mai combatem activitatea publică a d-lui N. Zigre.

Se înșală însă. Încă p'odată dar fi mai tare familia Zigre și de și-ar trimite în acțiune dl N. Zigre nu numai fi, ci și ginerii, nici cât e firul de păr nu ne vom abate de pe calea ce ne am tras-o: a combate cu înverșunare, dar cu dreptat, pe toți represintanții sistemului neamurilor, sistem pe care astăzi vară l'am culcat la pământ și care nu e permis să mai învie.

NOUȚĂȚI

Arad, 7 Martie 1900.

Monarhul pentru artă. Unul din cei mai valoroși pictori germani, Frideric Ude, și-a expus la Viena bogata sa colecție de tablouri, cari sunt foarte mult admirate de publicul vienez. Ieri a vizitat această expoziție și Majestatea Sa Monarhul, care a rămas foarte încântat de arta pictorială astfel, că unul dintre tablourile lui l'a cumpărat numai decât cu 5000 coroane, pe seama museului de arte și istorie din Viena.

De la oraș. Reprezentanța orașului nostru Arad își va ține adunarea generală lunară în 14 Martie n. după amiază. Programul adunării s'a expus deja la vederea publicului.

Rezultatul asentărilor în Arad. Timp de patru zile au decurs în Arad asentările din ștan, încheiându-se alaltăieri cu următorul rezultat: Obligați pentru asentare au fost cu totul în Arad: 626, dintre cari s'au găsit apți 165, între aceștia: 22 voluntari; ear 227 au fost reieptați, 79 ca incapabili de-a purta arma, 8 neapți pentru ori-ce serviciu; anterior au fost asentați 21, alți 2 sunt stabiliți în alt oraș, 2 au fost trimiși la spital, 59 și-au justificat absența, 2 înși absenți neliniștiți și 2 înși au murit.

Din arhidieceasa Blajului. Joi în 1 Martie au fost chirotoniți în biserica catedrală din Blaj ca diaconi și Duminecă ordinați ca preoți: Ioan Cimonea, numit admin. paroh în Cacova Jerii, distr. Indol; Dionisiu Moldovan, la Brasturii, distr. Dergea și Ioan Birlea la Mogoș Cojocani, distr. Albeiluliei.

„Unirea” din Blaj cu începere de la 3 Martie n. (Nr. 9.) are nou editor și redactor responsabil în persoana dlui Aurel C. Domșa.

Impăratul Wilhelm și Papa. „Nord-deutsche Allg. Zeitung” cu datul 5 Martie raportează, că împăratul Wilhelm al Germaniei, deși protestant, din prilegiul zilei aniversale a 90 a a Papei și-a trimis următoarea telegramă în limba franceză: „Rog pe Sanctitatea Ta, să primești cele mai sincere felicitări de la mine la a 90-a zi aniversală. În chipul cel mai intim doresc Sântiei Tale fericire și sănătate și rog pe Dumnezeu să-și reverse toate darurile sale asupra Sântiei Tale.” — Tot în limba franceză l'a răspuns și Papa următoarele: „În felicitările, ce Majestatea Ta a avut bunăvoința a mi-le trimite din incidentul zilei mele natale, noi cu bucurie primim dovada de sentimentul prietenesc al Majestății Tale. Primește pentru asta, Majestate, mulțumita noastră, cum și expresiunea acelor dorințe, cu cari ne rugăm la atotputernicul Dumnezeu pentru sănătatea și fericirea Majestății Tale și a întregii familii împărătești.”

Schimbarea calendarului vechi în România cu cel nou se face pentru viața publică de stat și administrativă. Mai mulți deputați de frunte ai parlamentului român au depus un plan de lege, care primindu-se, ceea-ce e foarte probabil, o zi pe care o va numi legea, va primi deodată data zilei

corăspunzătoare a calendarului nou. Biserica barămănea însă și sărbaze și dateze și mai departe ale sale sărbători și rândueli, după calendarul vechi, ca și aci la noi în Ardeal.

Dueluri între patrioți. Din afacerea cu liferarea de ovés al lui Ugron pentru ministerul comun de războiu, — s'au iscat acum două „afaceri de onoare” între cele două foți învrăbite ale independențistilor, respective între redactorii acestora. Ei se știa numai despre aferul Eötvös-Holló; astăzi însă se mai adaugă și al doilea, între Dienes și Holló. Nici unul până acum nu este isprăvit. Eötvös Károly încă erl seara și-a trimis martorii la Holló Lajos, în persoanele patrioților Hentaller Lajos și Szatmári Mór; ear erl peste zi Holló asemenea și-a ales reprezentanții în persoanele deputaților Szentiványi Árpád și Okolicsányi László, cari aseară au negociat cu martorii Eötvös. — Vom vedea, cum se va desvolta conflictul între patrioții kossuthiști, cari au ajuns să se trateze de lași, și mai lași, gheșefari etc. etc.

„Patria”, institut de credit și economie în Blaj, și-a ținut Marți la 20 l. tr. a. 14 adunare generală. „Patria” e una din băncile cele mai solide și mai bine conduse. Ca dovadă servească câteva estrase din bilanțul ei de pe anul 1899. Capital social a fost de 110 mil fl., rezerva de 103,229,30 fl., la care sumă mai adăogându-se cota din venitul de pe 1899, fondul acesta a crescut la 109,842,08 fl.; de abia o sută cinci-zece fl. îi mai trebuie ca să fie cât capitalul de acți. Fondul de pensiuine e de 8351,32 fl. Depunerile au fost de 850 mil fl., din cari ridicându-se peste 25 mil fl., la finea anului au mai rămas aproape 600 mil fl.

Rescoală în temniță. În temnița din Turah (lângă Cairo) 70 de robi s'au rescultat în contra mai marilor temniței. La provocarea păzitorilor să se predea, robii au denegat ori-ce supunere, astfel că păzitorii au descărcat arma asupra lor, rânind de moarte pe mai mulți înși.

Cea mai mare orgă din lume. De curând s'a inaugurat la Sidney orga cea mai mare din lume. Construirea ei a durat trei ani și a costat 300,000 de mărci. Acest instrument e pus în mișcare de un motor cu o forță de opt cai.

Alexa Perian, croitor modern în Oravița oferă indeosebi publicului român depositul seu bogat asortat cu cele mai moderne postavuri englezești și garanța unei confecțiuni perfecte.

Candidat de avocat român

Poate afla aplicare în cancelaria avocatului Dr. Ioan Suciu în Arad. Oferte sunt a se adresa direct.

ULTIME ȘTIRI

Londra, 6 Martie. După o lupă inversunată generalul englez Brabant a ocupat Dortrechtul, ear generalul Gatacre a străbătut în Stromberg, pe care Burii îl părăsiseră deja.

Din Capstadt se raportează, că până acum 3660 prizonieri buri au fost transportați acolo (cu femei și copii. Red.)

Londra, 6 Martie. Știri sosite la foile de aici spun, că poziția actuală a Burilor este foarte nefavorabilă față cu a Englezilor. Giur-impregiur de tabăra lor se întinde numai câmpii; pe când Englezii își au pozițiile cele mai bune. Kelly-Kenny a ocupat toate dealurile, ce se găsesc la 5 miluri dela riul Modder.

Burii cu o trupă de 4000 oameni au cucerit dela generalul French o altă poziție în partea nordică a riului Modder (cu toate că Englezii au poziție bună? Red.)

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Șirlianu.

ECONOMIE.

GRÂNE.

Prețurile de la 6 Martie

	Arad:	B. Pesta
Grâu Aprilie fl. 6 10-7. - fl.	7.71-7.94	
Cucurus Maiu	5.09-5.10	
vechiu . 4.20-4.30 .	5.20-5.50	
Ors vechiu . 5.20-5.80 .	5.65-6.60	
nou . 5.40-5.50 .		
Secară Apr. . 5.40-5.50 .	6.42-6.48	
vechiu .	6.10-6.35	
Ovės Apr. . 4.30-4.40 .		

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.59
Lire turcești	18.90	19.-	
Imperiali (15 R. aur)	126.-	127.-	
Ruble rusești 100 à	5.58	5.62	
Galbeni	9.48	9.55	
Napoleon-d'or	58.50	58.95	
100 Marce germane	11.90	12.50	
Livre sterling			

SPIRIT:

	21 Ian.
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
" " cu micu	56.50
" brut cu toptanu	54.50
" " cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni 320-380 kg.	40-42.	
tineri 320-390 "	44-44.5	
" 250-390 "	44-45	
" până 250 "	45-46	
mijlocie 240-280 "	47.5-48	

O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl Vasile Goldiș a lucra o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și harte colorate.” editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul unui exemp'ar 85 cr. Materialul tractat s estinde pe 68 pagine, în ordinea următoare: „1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religunea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsulă, golf, 11. Șesul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizontul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.” (Materialul clasei a IV a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Terile aparținătoare Ungariei. Europa în genere.” La toate capitulele e alăturată câte o mapă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

„Biblioteca Teatrală”, apare în Brașov ediția Societății de teatru Român. Broșura, 7 cuprinde „Unde dai și unde creapă”, comedie în 2 acte Al. Cosmar, localizată de Iuliu Popescu. Numele dlui Iulia Popescu, mai ales ca traducător și localizator al mai multor piese de teatru, este cunoscut și apreciat la noi. D-sa a tradus și „Bustul”, jucat cu atâta succes de diletanții români din Sibiu, înainte cu 5 ani. Piesa de mai sus desigur va fi primită cu plăcere și diletanții români vor juca-o cu predilecție. Noi o recomandăm cu toată căldura. Este o localizare bună a unei piese teatrale de valoare.

A apărut în editura de arte grafice „Minerva” din București „Călimdarul Minervei” pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

Calindarul nostru

pe anul bisect 1900

ca prim călimdar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. poro postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului”

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului”.

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului” următoarele opuri:

- 1.) „Calendarul nostru” — pe 1900. prețul — — — — — cor. —.60 fil.
- 2.) „Amic Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — — „ 1.— ”
- 3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 4.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 ”
- 5.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 6.) „Principiile politice”, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —prețul — — — — — „ 4.— ”
- 7.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2.50 ”
- 8.) „Războiul pentru neatârare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului „ 1.20 ”
Prețul „Coroanei” — — — — — „ 1.60 ”
- 9.) „Din vremuri apuse” — de Judita Secula nasc. Truția — prețul — — — — — „ 1.— ”
- 10.) „Vieritul” — de Petru Vaneu, prețul — — — — — „ 1.— ”
- 11.) „Teoria Dramel” — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3.60 ”
- 12.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1.60 ”
- 13.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— ”
- 14.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1.50 ”
- 15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul — — — — — „ 1.20 ”
- 16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fileri spese postale.